

Saksfremlegg

Arkivreferanse: 2022/26335-4
Saksbehandler: Karen Følgesvold Bratset
Avdeling: Fylkesdirektør

Næringsstrategi. Organisering av det videre arbeidet.

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
		Vestlandsrådet

Sammendrag

I Vestlandsrådets næringsstrategi påpekes det at en rekke næringsklynger- og miljøer jobber offensivt og godt med viktige satsinger for næringslivet på Vestlandet. Det er et uttalt behov at disse miljøene i større grad samordner og koordinerer sin aktivitet for å møte næringslivets behov. Vestlandsrådet som politisk samarbeidsorgan har som mål å koordinere den politiske innsatsen til beste for landsdelen.

Vestlandsrådet som organ er ikke rigget for å konkurrere med det næringsarbeidet som allerede foregår. Styrken til Vestlandsrådet er at det har en partipolitisk bred sammensetning og at budskap fra tre fylker samlet skal veie tyngre enn hver for seg. Prosjektleder mener Vestlandsrådet bør etterstrebe å samordne arbeid som allerede foregår, innhente innspill og binde sammen flere av de mange aktørene som allerede arbeider for næringsutvikling på Vestlandet. Målet bør være å identifisere konkrete tiltak for videre oppfølging og at arbeidet følges opp videre gjennom politisk og administrativt arbeid.

Fylkesdirektørens innstilling

Vestlandsrådet drøfter de problemstillinger og anbefalinger prosjektleder skisserer. Konklusjonene blir førende for videre oppfølging av næringsstrategien.

Håkon Schwalb
kst. fylkesdirektør

Karen Følgesvold Bratset
Prosjektleder Vestlandsrådet

Bakgrunn for saken

Vestlandsrådets næringsstrategi ble fremlagt juni 2021. Det er påfallende hvor mye verden har endret seg fra våren 2020 til høsten 2022. Behov for økt kraftproduksjon og utbygging av kraftnett, energieffektivisering, og økt etterspørsel etter olje og gass i Europa er sentrale tema på dagsorden. Mer brems i den økonomiske politikken, innsparinger for å dempe inflasjon, og endringer i rammevilkår for kraft- og oppdrettsnæringene, er problemstillinger som preger høsten 2022. Samtidig rykker klimamålene for 2030 nærmere.

Næringslivet omstiller seg raskere enn politikken og langsiktige strategier. Viktige spørsmål for politikerne blir da hvordan man kan bistå næringslivet på beste måte, og hvordan unngå å stå i veien for næringslivet i faser med omstilling?

Vestlandsrådets næringsstrategi er i høyeste grad relevant selv om bakteppet har endret seg. Virkemidlene for å oppnå målene i strategien vil måtte tilpasses til et politisk og økonomisk bakteppe i endring. Vestlandsrådet bør rigge arbeidet på en slik måte at målene i strategien ivaretas samtidig som man evner å tilpasse den politiske påvirkningen til den situasjonen Norge og Europa til enhver tid står i.

Problemstilling

Status

Næringsstrategien ble fremlagt juni 2021. Det er vedtatt å opprette en arbeidsgruppe (næringsssjefene), et næringspolitisk forum bestående av navngitte aktører vedtatt i januar 2022, og å ansette en prosjektleder. Veien videre handler om å organisere arbeidet, konkretisere tiltak, og formidle budskapet.

Foreløpige betraktninger fra prosjektleder:

Oppfattelsen i fylkeskommunene er at næringsstrategien til Vestlandsrådet ikke bryter med fylkenes strategier, men at den ble utarbeidet ved å bygge på planer og strategier som fylkene allerede hadde utarbeidet. Strategien er dermed lest, men i liten grad «innarbeidet» i fylkenes handlingsplaner og strategier fordi den vurderes som ivarettatt i planene allerede.

Slik sett vurderes kjennskapen og eierskapet til Vestlandsrådets strategi som begrenset i fylkeskommunene. Næringsssjefene har lest at de er pekt på til å utgjøre en arbeidsgruppe. Ut over dette er det ikke spesifisert i hvor stor grad næringsssjefene selv eller noen i deres avdeling skal avse tid til arbeidet, eller hva som forventes av oppfølging fra næringsavdelingene i fylkeskommunene.

Aktørene som er utpekt som medlemmer i forumet mottok i vår en skriftlig forespørsel om å delta. To aktører gav (positiv) tilbakemelding. Prosjektleder vil anbefale Vestlandsrådet å diskutere organisering av arbeidet igjen for å være sikker på at valgte løsning er den mest hensiktsmessige, før man eventuelt purrer med en ny henvendelse til de ønskede medlemmene i forumet.

Organisering

I strategien påpekes det at en rekke næringsklynger- og miljøer jobber offensivt og godt med viktige satsinger for næringslivet på Vestlandet. Det er et uttalt behov at disse miljøene i større grad samordner og koordinerer sin aktivitet for å møte næringslivets behov. I tillegg til hver enkelt bedrift finnes det en rekke aktører som jobber for næringsutvikling lokalt og regionalt på Vestlandet.

Noen eksempler: næringsavdelingene i fylkeskommunene, partnerskapsmodeller i fylkene, grønn region Vestland, regionrådene, kompetanseforum, klyngene, Invest in – samarbeid, NHO, Næringsforeninger, næringshager, Verdiskapingsforum på UiS, Innovasjon Norge, m.fl.

Foreløpige betraktninger fra prosjektleder:

Et næringspolitisk forum i regi av Vestlandsrådet vil være et nytt tilskudd i rekken av aktører som jobber for mange av de samme målene. Forumet løser ikke det behovet for samordning og koordinering som næringsstrategien har pekt på. Prosjektleder mener at Vestlandsrådet ikke bør forsøke å gå andre aktører i næringsa. Fylkeskommunene driver allerede et aktivt næringsarbeid gjennom næringsavdelingene og gjennom politiske vedtak i fylkestinget. Vestlandsrådet som organ er ikke rigget for å drive på tilsvarende måte, og risikoen er at man utarmer arbeid som allerede foregår eller bidrar til mer slitasje på aktører som blir bedt om å delta i stadig flere fora. Målet bør være å identifisere konkrete tiltak for videre oppfølging, og at arbeidet følges opp videre gjennom politisk og administrativt arbeid. Prosjektleder mener Vestlandsrådet bør etterstrebe å samordne arbeid som allerede foregår, innhente innspill og binde sammen flere av de mange aktørene som allerede arbeider for næringsutvikling på Vestlandet.

Styrken til Vestlandsrådet er at det har en partipolitisk bred sammensetning og at budskap fra tre fylker samlet skal veie tyngre enn hver for seg. Prosjektleder mener Vestlandsrådet må benytte anledningen til å identifisere hvordan Vestlandsrådet kan bidra til næringsarbeidet utover det arbeidet som allerede foregår og innta en rolle som tilfører noe mer enn det som allerede gjøres i dag.

Saksopplysninger

Diskusjons- og anbefalingspunkter for Vestlandsrådet:

1. **Det gjøres et arbeid for å forankre Vestlandsrådets strategi** i de tre fylkeskommunene, både politisk og administrativt. Skal man lykkes må det være lokalt eierskap til arbeidet. Dette innebærer også å avse de nødvendige administrative ressurser i form av kontaktpersoner i næringsavdelingene og/ eller nærings sjefenes tidsbruk knyttet til arbeidsgruppen.
2. **Administrativ organisering.**
Løsningen med en ansatt prosjektleder som ikke er tilknyttet næringsavdelingene eller politisk ledelse i Vestlandsrådet er ikke hensiktsmessig for å styrke samarbeidet på tvers av fylkeskommunene. Oppfølgingen av næringsstrategien er vedtatt å være en hovedoppgave for Vestlandsrådet. Arbeidet bør i større grad bli en integrert del av næringsarbeidet i fylkeskommunene og helst bli mindre prosjektbasert. Vedkommende som leder arbeidet med oppfølging av næringsstrategien, bør være en del av/ sitte sammen med næringsavdelingen i en av fylkeskommunene for å styrke samarbeid og forankring.

I og med at næringsutvikling er tiltenkt en sentral del av Vestlandsrådets virksomhet, kan det på sikt være aktuelt å se prosjektlederrollen i sammenheng med sekretariatsfunksjonen.

3. **Vurdere alternativ til næringspolitisk forum** slik det er vedtatt. Forslag til to alternative modeller:
- De enkelte fylkeskommunene har allerede partnerskapsmodeller. Modellene er litt ulikt sammensatt i de tre fylkene, med aktører som Innovasjon Norge, Siva, statsforvalteren, Forskningsrådet, NHO, KS, NAV og næringsavdelingen i fylkeskommunen involvert. En alternativ modell til det foreslåtte næringsforumet er å invitere partnerskapsmodellene i de tre fylkeskommunene til et årlig felles møte. Møtet bør være todelt, en del til kompetanseutveksling, og en del for å gi innspill til konkrete tiltak; regelverksendringer, innretning av virkemiddelapparat, samhandling mellom det offentlige og næringslivet, osv. Spørsmålsstilling og organisering av møtet bør foregå på en slik måte at man får lagt detaljer på bordet. Hva konkret skal til for at vi sammen lykkes med å utvikle næringslivet på Vestlandet slik næringsstrategien har skissert? Tar man sikte på å avholde et stort felles møte mellom partnerskapene på Vestlandet kan andre aktører som ikke ellers er en del av partnerskapsmodellene inviteres inn til å bidra, f.eks. klyngene, forskningsmiljøer, bank og finansnæringen, o.l. Dette er aktører som det pekes på i næringsstrategien til Vestlandsrådet som sentrale i oppfølgingen av arbeidet.
 - En annen, og mer forenklet, modell er å styrke koblingen mellom fylkenes partnerskapsmodeller og politisk ledelse ut over en årlig rapportering. Politisk ledelse tar med seg innspill fra partnerskapet i sitt fylke til møte i Vestlandsrådet, og utarbeider felles uttalelser med konkrete innspill til tiltak for å lykkes med Vestlandsrådets næringsstrategi.

Målet med begge modeller bør være å utarbeide konkrete innspill som Vestlandsrådet kan bruke i sitt arbeid for påvirkning på nasjonale prosesser. Anbefalinger som de tre fylkeskommunene og politisk ledelse i hver fylkeskommune skal følge opp sammen og hver for seg.

4. **Sammensetning forum.** Dersom man ønsker å gå videre med modellen med arbeidsgruppe og næringspolitisk forum i den formen det er vedtatt, er det da ønskelig å se på sammensetningen av forumet? Slik det er foreslått nå er klyngene fordelt geografisk slik at to hører hjemme i Vestland og to i Møre og Romsdal. For forankringens del kunne gjerne et Rogalands-miljø også vært påkoblet arbeidet. Videre pekes det i strategien på behov for tett samarbeid med forskning og med bank og finans. Bør sammensetningen av forumet endres eller tilføyes noen aktører?
5. **Samarbeid med andre aktører.** Arenaer som for eksempel «Vestlandskonferansen» eksisterer i dag. Kan Vestlandsrådet / fylkeskommunene ta aktiv del/ bli en partner i et av de eksisterende møtepunktene som i dag finnes mellom næringsliv og politikere på Vestlandet? Dette kan bidra til å styrke og gi legitimitet til noen arenaer som allerede finnes. Vestlandsrådet kan bidra til å sette relevante tema på dagsorden, innhente foredragsholdere, og sørge for at arrangementet blir prioritert av politikere på alle nivåer. Dette kan bidra til å synliggjøre det Vestlandet har å by på av næringsliv og landsdelens helt sentrale rolle i de store prosjektene fremover knyttet til grønn omstilling og industriøft. En slik tilknytning kunne bidratt til å synliggjøre Vestlandsrådets arbeid, uten at man trenger å avholde en hel konferanse i egen regi, dette begrenser ressursbruken. Dersom dette er av interesse må det sjekkes ut med

relevante arrangører om det er mulig med et slikt partnerskap.

6. **Diskusjon om Vestlandsrådets rolle politisk.** Bør man rigge seg for å raskt kunne respondere på løpende politiske saker, er det ønskelig og realistisk? Eller ønsker man at det politiske påvirkningsarbeidet primært skal dreie seg om langsiktige påvirkningsprosesser? Hvordan skal Vestlandsrådet vurdere de innspillene de mottar underveis i arbeidet? Vurderingen av dette er relevant for prosjektleders rolle i å tilrettelegge for dette arbeidet.
7. **Knytte arbeidet tettere opp mot nasjonale prosesser.** Et grep som kan være viktig for Vestlandet er å være en tydelig bidragsyter til arbeid som allerede er igangsatt. Dersom Vestlandsrådet kan enes om konkrete tiltak for å gjennomføre næringsstrategien kan dette budskapet formidles inn i alle relevante fora, både regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Medlemmene i Vestlandsrådet formidler Vestlandsrådets innspill i forum der fylkeskommunene har en rolle.

Regjeringen lanserte i juni 2022 et grønt industriløft som har veldig mange felles målsetninger med Vestlandsrådets næringsstrategi. Dette er et eksempel på anledninger som Vestlandsrådet aktivt bør benytte for å fremme landsdelens interesser.

I meldingen står det: «Regjeringen vil legge til rette for god dialog med fylkeskommunene og regionale aktører om arbeidet med grønt industriløft, for å sikre at utviklingen på området støtter opp om regionale muligheter og fortrinn. Det er etablert samarbeid mellom fylkeskommunene, Innovasjon Norge, Siva og Norges forskningsrådet i alle fylker og det finnes regionale partnerskap for regional næringsutvikling.»

Konklusjon

Konklusjonene blir førende for videre oppfølging av næringsstrategien.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.